

پرسش ۱۴۷: آیا تمام قرآن از طریق جبرئیل (علیه السلام) نازل شده است؟

سؤال / ۱۴۷: يقول السيد كمال الحيدري: (إن عدداً من الآيات القرآنية لم تنزل على الرسول (صلى الله عليه وآله وسلم) عن طريق جبرائيل (عليه السلام)، لعدم استطاعة جبرائيل (عليه السلام) أن يتحمل ثقل هذه الآيات الكريمة، وقد أخذها الرسول الأعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) مباشرة من الله سبحانه وتعالى في المعراج عندما تركه جبرائيل (عليه السلام) عند سدرة المنتهى).

فهل هذا صحيح جزاكم الله خيراً؟ أبو مريم.

سید کمال حیدری می گوید: «برخی از آیات قرآن، از طریق جبرئیل (علیه السلام) بر پیامبر (صلى الله عليه وآله وسلم) نازل نشده است؛ زیرا جبرئیل (علیه السلام) طاقت تحمل سنگینی این آیات کریم را نداشته و پیامبر اعظم این آیات را به طور مستقیم از خداوند سبحان و متعال در معراج هنگامی که جبرئیل (علیه السلام) آن حضرت را در سدره المنتهی ترک کرد گرفته است».

آیا این مطلب صحیح است؟! خداوند پاداش نیکو به شما عطا فرماید!

ابو مريم.

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهدين

القرآن هو الحجاب الذي يخفق بين الله سبحانه وتعالى وبين محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) ، وفي مرتبة معرفة محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) للقرآن يكون محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) هو هذا الحجاب، فيكون هو القرآن، فيخفق بين فناء في الذات الإلهية فلا يبقى إلا الله الواحد القهار، وبين عودة الأنا والإنسانية، فيكون محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) المخلوق الأول (قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ) ([362])، وفي هذه المرتبة لا يعرف القرآن إلا محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) ، ولا يعرفه حتى أفضل الخلق من بعده، وهم علي وفاطمة والأئمة (صلى الله عليه وآله وسلم) والمهديون والأنبياء والمرسلون فضلاً عن ملائكة الله المقربين، وجبرائيل (عليه السلام) منهم.

پاسخ:

بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آل محمد الاثمة و المهديين و سلم تسليماً.

قرآن، همان حجابی است که میان خداوند سبحان و متعال و حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) در نوسان است و در مرتبه‌ی شناخت حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) نسبت به قرآن، آن حضرت (صلی الله علیه و آله و سلم) خودش حجاب می‌شود و او خود، قرآن می‌باشد و میان فنا در ذات الهی که چیزی باقی نمی‌ماند جز خدای واحد قهار و حالت بازگشت به من و انسانیت، در نوسان است. پس حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) مخلوق اول می‌باشد: (بگو: اگر خدای رحمان را فرزندی می‌بود، من نخستین پرستندگان می‌بودم). [363] در این جایگاه و مرتبه کسی جز حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) قرآن را نمی‌شناسد حتی برترین خلق پس از او یعنی علی (علیه السلام)، فاطمه (علیها السلام) و ائمه (علیهم السلام)، مهدیین (علیهم السلام)، پیامبران (علیهم السلام) و مرسلین! چه برسد به فرشتگان مقرب الهی که جبرئیل (علیه السلام) از جمله‌ی آنها می‌باشد.

فجبرائیل (علیه السلام) لیس له طاقة علی معرفة أو تحصیل آیات القرآن فی هذه المرتبة بل وحتى دون هذه المرتبة، حتی تصل النوبة فی التنزل والتجلی إلیه وإلی ملائكة الله المقربین (علیه السلام)، فیعلمون من القرآن ما شاء الله لهم أن یعلموا، لما أظهره وجلّاه فی عوالمهم (علیهم السلام)، وهو فی تلك العوالم نور کلي فی السماء السابعة، ومثال تفصیلی فی السماوات الستة.

بنابراین جبرئیل (علیه السلام) در این جایگاه و حتی در پایین‌تر از آن، تاب و تحمل شناخت یا به دست آوردن آیات قرآنی را ندارد؛ تا اینکه نوبت به نازل کردن و تجلی آیات به او و فرشتگان مقرب الهی برسد؛ که در این صورت آنچه خداوند در عوالمشان از آنچه آشکار و ظاهر نموده، برای آنها اراده فرموده تا بدانند، از قرآن خواهند دانست؛ که

در این عوالم، قرآن، نور کلی در آسمان هفتم و مثال تفصیلی در آسمان‌های شش‌گانه می‌باشد.

والقرآن الذي بين أيدينا هو ألفاظ تقرب ذلك النور، والمثال بالمعنى الذي تدل عليه هذه الألفاظ، والأرواح الكافرة وغير الموقنة لا تستطيع أن تنطق بحرف واحد من القرآن.

قرآنی که در دسترس ما هست، الفاضلی است که نزدیک آن نور می‌باشد و مثالی است از معنایی که این الفاظ بر آن دلالت دارد، و ارواح کافر و فاقد یقین نمی‌توانند حتی به یک حرف از قرآن تکلم کنند.

بلى، ألسنة بعض الناس تصوت بهذه الحروف القرآنية في هذا العالم وإن كانوا كافرين في الحقيقة، ولكن أرواحهم غير قادرة على النطق به، وكذلك الجن الكافر غير قادرين حتى على التصويت بحروفه في هذا العالم؛ لأن أجسادهم لطيفة وقريبة من أرواحهم، قال تعالى: (وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ * وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ * إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعزُولُونَ) [364].

آری، زبان برخی مردمان این حروف قرآنی را در این عالم ادا می‌کند هر چند در حقیقت کافر باشند ولی ارواح آنها قادر به نطق و سخن گفتن به این الفاظ قرآن نیست. به همین صورت جنیان کافر حتی نمی‌توانند در این عالم به حروف قرآن آواز دهند؛ چرا که اجساد آنها لطیف و نزدیک به ارواح شان می‌باشد. حق تعالی می‌فرماید: (و این قرآن را شیاطین نازل نکرده‌اند * آنان نه در خور این کارند و نه توان آن دارند * شیاطین از شنیدن (وحی) معزول داشته شده‌اند). [365]

وقال تعالى: (لا يمسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ) [366]، أي إن أرواحهم لا تنطق بحروفه.

و نیز می‌فرماید: (که جز پاکان بر آن دست نیازند) یعنی ارواح آنها به حروف قرآن گویا نیست.

أما جبرائيل (عليه السلام) فقادِر بقدرَةِ الله سبحانه وتعالى أن ينطق بحروف القرآن، وينقلها لمحمد (صلى الله عليه وآله وسلم) في هذا العالم، أي لروح محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) المدبرة لجسد محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) في هذا العالم.

اما جبرئیل (علیه السلام) به قدرت خداوند سبحان و متعال این توانایی را دارد که به حروف قرآن نطق کند و آنها را در این عالم به حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) منتقل نماید؛ یعنی به روح حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) که در این عالم بدن آن حضرت را تدبیر می‌کند.

أما حقيقة القرآن التي بيّنتها في بداية الكلام فجبرائيل (عليه السلام) غير قادر على تحمّلها، بل إن محمداً (صلى الله عليه وآله وسلم) يأخذها من الله سبحانه وتعالى.

اما در مورد حقیقت قرآن که در ابتدای سخن به آن اشاره نمودم، جبرئیل (علیه السلام) قادر به تحمل آن نیست؛ بلکه این حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) است که آن را از خداوند سبحان و متعال برمی‌گیرد.

بقي أن تعرف أن جبرائيل (عليه السلام) ينقل القرآن من محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) في الملائكة إلى محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) في هذا العالم، فالذي يتلقى القرآن من الله سبحانه وتعالى هو محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) فقط، بل هو المتلقي لجميع الكتب السماوية والرسالات من الله، وجبرائيل (عليه السلام) يأخذ عنه وينقل.

آنچه باقی می‌ماند این است که بدانی جبرئیل (علیه السلام) قرآن را از حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) در ملاء اعلیٰ به حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) در این عالم منتقل می‌کند؛ پس کسی که قرآن را از خداوند سبحان و متعال دریافت می‌دارد فقط حضرت

محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) است و حتی آن حضرت (صلی الله علیه و آله و سلم) تمام کتاب های آسمانی و رسالت ها را از خدا دریافت می کند و جبرئیل (علیه السلام) از آن حضرت دریافت و منتقل می نماید.

ولتوضح لك الصورة أكثر أضرب هذا المثال: مثل جبرائيل (عليه السلام) كالخلية العصبية التي تنقل الإشارات النورية الكهربائية من الدماغ إلى باقي أعضاء جسم الإنسان كالأرجل، ومحمد (صلی الله علیه و آله و سلم) هو جسم الإنسان. فمحمد (صلی الله علیه و آله و سلم) هو الخلق، وهو الكون، وهو كل العوالم المخلوقة، فمحمد (صلی الله علیه و آله و سلم) هو الألف والياء، وهو الأول والآخر، وهو الظاهر والباطن في الخلق، وتعالى الله سبحانه رب العالمين.

برای اینکه مطلب برای شما بیش تر روشن شود مثالی می زنم: مَثَل جبرئیل (علیه السلام) مانند یک سلول عصبی است که سیگنال های نوری و الکترونیکی را از مغز به دیگر اعضای بدن انسان مانند پاها می رساند و حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) همانند بدن انسان می باشد. پس آن حضرت همان خلق، و همان هستی، و او تمام عوالم مخلوق می باشد. حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) الف و یا است، او اول و آخر است و او ظاهر و باطن در خلق است؛ و تعالی الله سبحانه رب العالمین.

أرجو أن تكون قد عرفت مما تقدم: أنّ جبرائيل (عليه السلام) ينقل القرآن من الله سبحانه إلى محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) بواسطة محمد، وإن جبرائيل (عليه السلام) لم ينقل حقيقة القرآن التامة عند محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) من الله لمحمد (صلی الله علیه و آله و سلم)، بل إن محمداً (صلی الله علیه و آله و سلم) أخذها من الله سبحانه وتعالى. وأنّ جبرائيل نقل كل القرآن الموجود بين أيديكم من الله لمحمد (صلی الله علیه و آله و سلم)، ولا توجد آية في القرآن إلا وجبرائيل (عليه السلام) ناقلها لمحمد (صلی الله علیه و آله و سلم). وفي القرآن آية دالة على أن ناقله كله هو جبرائيل (عليه السلام)، قال تعالى: (إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ * ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ * مُطَاعٌ ثَمَّ أَمِينٍ * وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ * وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ * وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ * وَمَا هُوَ بِقَوْلِ

شَيْطَانٍ رَجِيمٍ * فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ * إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذْرٌ لِّلْعَالَمِينَ([367])، (إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ) ، أَيِ إِنَّ الْقُرْآنَ، وَالرَّسُولَ الْكَرِيمَ هُوَ جِبْرَائِيلُ (عليه السلام).

امیدوارم از آنچه گذشت دریافته باشی که: جبرئیل (علیه السلام) به واسطه‌ی حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) قرآن را از خداوند سبحان به حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) منتقل می‌سازد و جبرئیل (علیه السلام) حقیقت تمام و کمال قرآن نزد حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) را از خداوند سبحان و متعال دریافت کرده است؛ و اینکه جبرئیل (علیه السلام) تمام قرآن موجود در دسترس شما را از خدا برای حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) نقل نموده است و در قرآن آیه‌ای وجود ندارد مگر آنکه جبرئیل آن را برای حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) نقل کرده باشد. در قرآن آیه‌ای هست که نشان می‌دهد ناقل تمام آن جبرئیل (علیه السلام) می‌باشد. حق تعالی می‌فرماید: (که این سخن فرستاده‌ای بزرگوار است * نیرومند، در نزد خداوند عرش، صاحب مکانت * مُطَاع و امین است * و یار شما دیوانه نیست * هر آینه او را در افق روشن دیده است * و آنچه را از غیب به او گویند دریغ نمی‌دارد * و آن سخن، سخن شیطان رجیم نیست * پس به کجا می‌روید؟ * این کتاب چیزی نیست جز پندی برای جهانیان). ([368]) (که این سخن فرستاده‌ای بزرگوار است) ؛ یعنی قرآن، و فرستاده‌ی بزرگوار، جبرئیل (علیه السلام) می‌باشد.

[362] - الزخرف : 81.

[363] - زخرف: 81.

[364] - الشعراء : 210 - 212.

[365] - شعرا: 210 تا 212.

[366] - الواقعة : 79.

[367] - التکویر : 19 - 27.

